

**Minister Rolnictwa
i Rozwoju Wsi**

RR-prz-mk/074/3058/12

S. Rejcek
SEKRETARIAT
Biura Prac Senackich
Wpłynęło dn. 03.09.2012
nr. 446 podpis *[Podpis]*

Warszawa, 2012.08.31

GABINET MARSZAŁKA SENATU
wpłynęło dn. 03.09.2012r.
nr. 4080 podpis *MPolci*

**Pan
Bogdan Borusewicz
Marszałek Senatu
Rzeczypospolitej Polskiej**

W nawiązaniu do pisma Pana Marszałka z dnia 7 sierpnia br. znak: BPS/043-17-678/12 dotyczącego oświadczenia złożonego przez Pana Senatora Grzegorza Wojciechowskiego wspólnie z innymi senatorami w sprawie trudnej sytuacji na rynku ziemniaka, uprzejmie informuję, co następuje:

Uprawa ziemniaków jadalnych, podobnie jak i innych upraw, jest wspierana w ramach dopłat bezpośrednich. Producenci ziemniaków jadalnych otrzymują jedynie jednolitą płatność obszarową wypłacaną ze środków unijnych. W obrocie ziemniakami jadalnymi obowiązują standardy jakościowe, a na kształtowanie się cen na rynku wpływ mają wyłącznie relacje popytu i podaży. Nie ma możliwości prowadzenia działań interwencyjnych na wspólnotowym rynku europejskim.

W 2011 roku powierzchnia uprawy ziemniaków w Polsce wynosiła 406,4 tys. ha, zbiory wynosiły 9,4 mln t, natomiast średni plon ziemniaka wynosił 230 dt/ha. W porównaniu do roku 2010 powierzchnia uprawy ziemniaka była większa o 1,4%, zbiory wyższe o 10,8%, a plony ziemniaków wzrosły o 9,0%.

Sezon 2010/2011 charakteryzował się wysokimi cenami ziemniaków, które w obrocie targowiskowym i na rynkach hurtowych były średnio o 57% wyższe niż przed rokiem i kształtowały się od min. 75 zł/dt do max. 108 zł/dt w okresie VII-XII 2010 r., a w okresie I-VI 2011 r. od min. 106 zł/dt do max. 138 zł/dt.

Od początku sezonu 2011/2012, w związku z wysokimi plonami i zbiorami ziemniaków w Polsce, (również i w innych krajach Unii) ma miejsce silny spadek cen, które w okresie zbiorów były o połowę niższe niż w sezonie 2010/2011 i kształtowały się od min. 35 zł/dt do max. 62 zł/dt w okresie VII-XII 2011 r., a w okresie I-VI 2012 r. od min. 35 zł/dt do max. 50 zł/dt.

W 2012 roku według szacunków Instytutu Hodowli i Ochrony Roślin powierzchnia uprawy ziemniaka wynosi 414 tys. ha, a zbiory wyniosą ok. 9,9 mln ton. Przewiduje się, że ceny ziemniaków z głównego zbioru będą wyższe aniżeli w sezonie poprzednim. Jednakże decydujący wpływ będzie tu mieć dalszy przebieg wegetacji i faktyczna wielkość zbioru.

W bieżącym roku ceny ziemniaków są zróżnicowane. Badanie poziomu cen prowadzone jest przez Ministerstwo Rolnictwa i Rozwoju Wsi oraz Główny Urząd Statystyczny. Według danych ze Zintegrowanego Systemu Rolniczej Informacji Rynkowej (MRiRW) ceny w hurcie ziemniaków ze zbioru 2011 r. oraz młodych ziemniaków krajowych, w miesiącach od kwietnia do sierpnia br., przedstawiały się następująco:

	kwiecień	maj	czerwiec	lipiec	sierpień
Ziemniaki ze zbioru 2011r (zł/kg)	0,36	0,35	0,50	0,40	0,37
Ziemniaki młode (zł/kg)	-	9,04	1,07	0,39	0,38

Na poszczególnych rynkach hurtowych w dniach 24-28.08.br., notowania cen ziemniaków młodych przedstawiały się następująco: Bronisze-0,40 zł/kg (28.08), Elizówka-0,45 zł/kg (24.08), WGRD- 0,36 zł/kg (27.08.br), Rzeszów -0,36 zł/kg (28.08).

Dla porównania, w tygodniu poprzednim tj 17.08 br., notowania cen ziemniaków młodych, przedstawiały się następująco: Bronisze-0,40 zł/kg, Elizówka-0,50 zł/kg, WGRD- 0,36 zł/kg (16.08.br), Rzeszów -0,35 zł/kg.

Ceny hurtowe ziemniaków młodych krajowych i ziemniaków młodych z importu kształtowały się następująco (zł/kg):

Rok	kwiecień		maj		czerwiec		lipiec		sierpień	
	kraj	import	kraj	import	kraj	import	kraj	import	kraj	import
2012	-	2,5	9,04	2,3	1,07	1,9	0,39	nie było	0,38	nie było
2011	-	2,9	9,56	2,7	1,9	1,7	0,62	1,48	0,44	nie było
2010	-	2,4	9,94	2,6	1,96	2,3	0,95	1,9	0,95	nie było

Ceny targowiskowe wynosiły:

2012r.	kwiecień	maj	czerwiec	lipiec	sierpień
Ziemniaki stare (zł/kg)	0,51	0,48	0,46	0,50	0,50
Ziemniaki młode (zł/kg)	2,3	3,16	1,63	0,73	0,60

Ceny skupu ziemniaków wg. GUS wynosiły:

2012r.	kwiecień	maj	czerwiec	lipiec	sierpień
Ziemniaki (zł/kg)	0,53	0,48	0,47	0,50	Brak danych

Z analizy rynku ziemniaka wynika, m.in. że:

- jedynie w okresie wiosennym, kiedy to ziemniaków młodych krajowych jest jeszcze bardzo mało, ziemniaki importowane są tańsze od ziemniaków krajowych. W miarę upływu czasu i zwiększenia dostępności młodych ziemniaków krajowych ceny ziemniaków spadają i są niższe w porównaniu z cenami młodych ziemniaków importowanych;
- w lipcu i w sierpniu br. nie odnotowano sprzedaży młodych ziemniaków z importu;
- obserwuje się zmiany nawyków żywieniowych Polaków i częstsze zastępowanie ziemniaków przez makaron, ryż, kaszę i dania gotowe. Ziemniak przestał być podstawą żywienia i podobnie, jak w krajach UE, zaczyna być traktowany jak inne warzywa;

- uległ zmianie sposób żywienia trzody chlewnej, gdzie z chwilą intensyfikacji chowu świń i rozwoju firm paszowych w gospodarstwach nie karmi się już trzody chlewnej ziemniakami tylko gotowymi mieszankami paszowymi opartymi na zbożach;

- w bieżącym roku podaż ziemniaka z produkcji krajowej istotnie wzrosła między innymi z powodu bardzo korzystnych relacji cenowych w ubiegłym roku oraz wymarżenia zbóż ozimych. Skumulowanie się tych zdarzeń spowodowało wystąpienie nadpodaży na rynku ziemniaków wczesnych;

Import ziemniaków w pierwszym półroczu 2012 r. w porównaniu z analogicznymi okresami poprzednich kilku lat, przedstawia się jak niżej:

2009 r.- 106 813 ton;

2010 r.- 205 612 ton;

2011 r.- 218 917 ton;

2012 r.- 105 684 ton.

Na podstawie danych źródłowych możemy zaobserwować spadek importu ziemniaków w bieżącym roku.

Krajowy rynek ziemniaków charakteryzuje duże rozdrobnienie produkcji zarówno, co do skali, jak i rodzaju uprawianych odmian oraz brak zorganizowania na rynku. Zauważa się, że w krajach Europy Zachodniej, które mają obecnie bardzo silną pozycję, rynek ziemniaka charakteryzuje się wysoką koncentracją produkcji oraz integracją producentów rolnych, przemysłu i handlowców, którzy to w coraz większym stopniu oddziałują wzajemnie na siebie w dążeniu do usprawnienia dystrybucji, oraz zaspokajania rosnących wymagań i oczekiwań konsumentów.

Porównując ceny ziemniaków w Polsce i w innych krajach UE, będących największymi producentami i eksporterami ziemniaków, ich poziom w naszym kraju w ostatnich latach jest o ok. 50% wyższy niż w takich krajach jak Niemcy, Francja czy Holandia. W ostatnich latach widać coraz większą różnicę między cenami ziemniaków w Polsce i w innych krajach UE i nie dotyczy to tylko ziemniaków wczesnych, których podaż krajowa z obiektywnych przyczyn jest wiosną ograniczona (późniejszy termin zbioru), ale i tzw. „starych” ziemniaków, a to świadczy o niskim poziomie konkurencyjności ziemniaków krajowych.

W celu poprawy sytuacji rolników na rynkach rolnych oraz ograniczenia „łańcucha” pośredników w obrocie produktami nieprzetworzonymi Ministerstwo Rolnictwa i Rozwoju Wsi wspiera finansowo przedsięwzięcia związane z łączeniem się producentów w grupy producentów. Producenci mogą organizować się w grupy producentów rolnych zgodnie z przepisami ustawy z dnia 15 września 2000 r. *o grupach producentów rolnych i ich związkach oraz o zmianie innych ustaw* (Dz.U. Nr 88, poz. 983, z późn. zm.). Podstawowym celem założenia grupy jest podejmowanie wspólnych działań, związanych między innymi ze zbytem płodów rolnych. Odpowiednie zorganizowanie i dostosowanie produkcji do wymagań odbiorcy pod względem jakości, ilości i asortymentu z jednoczesnym stosowaniem zasad ochrony środowiska na wszystkich etapach produkcji, przechowywania i dystrybucji produktów rolnych, pozwala rolnikom uzyskać możliwość zapewnienia sobie silniejszej pozycji na rynku, a także wyższych i stabilniejszych dochodów. W szczególności grupy mogą być równorzędną stroną w kontraktacji surowca z zakładami przetwórczymi i negocjować między innymi cenę za dostarczony surowiec. Rolnicy dostrzegają zalety zrzeszania się w tego rodzaju podmiotach, zdając sobie sprawę ze słabej sytuacji rynkowej pojedynczych gospodarstw.

Chciałbym też poinformować Pana Marszałka, że produkty rolne będące w obrocie podlegają kontroli jakości przez Inspekcję Handlową, Inspekcję Jakości Handlowej Artykułów Rolno-Spożywczych oraz Państwową Inspekcję Ochrony Roślin i Nasiennictwa.

Inspekcja Jakości Handlowej Artykułów Rolno-Spożywczych prowadzi kontrolę jakości handlowej ziemniaków w podmiotach prowadzących działalność gospodarczą w

zakresie produkcji, obrotu, składowania lub konfekcjonowania (w tym paczkowania) ziemniaków konsumpcyjnych oraz na etapie importu z krajów trzecich, a Inspekcja Handlowa kontroluje jakość ziemniaków na etapie sprzedaży detalicznej. Natomiast Państwowa Inspekcja Ochrony Roślin i Nasiennictwa prowadzi nadzór fitosanitarny nad ziemniakami. Zgodnie bowiem z prawem dotyczącym zdrowia roślin, sprowadzane na terytorium Unii Europejskiej ziemniaki z państw trzecich podlegają kontroli w punktach granicznej kontroli fitosanitarnej zlokalizowanych na granicach Wspólnoty. Kontroli poddawane są wszystkie importowane przesyłki ziemniaków. Zgodnie z Dyrektywą Rady 2000/29/EC import ziemniaków konsumpcyjnych i przemysłowych jest dozwolony jedynie z: Algierii, Egiptu, Izraela, Libii, Maroka, Serbii, Syrii, Szwajcarii, Tunezji i Turcji, natomiast ziemniaków sadzeniaków wyłącznie ze Szwajcarii. W punktach wwozu na teren Unii Europejskiej zlokalizowanych na granicy Polski od 1 stycznia 2010 r. nie notowano importu ziemniaków konsumpcyjnych i przemysłowych z państw trzecich.

Odnosząc się do obrotu wewnątrzunijnego należy zauważyć, że pomiędzy państwami członkowskimi Unii Europejskiej możliwy jest swobodny przepływ towarów, a więc wprowadzanie np. ziemniaków na terytorium Polski z innych państw członkowskich Unii Europejskiej nie podlega ograniczeniom ilościowym i czasowym. Niemniej, biorąc pod uwagę przepisy fitosanitarne w zakresie nadzoru nad rozprzestrzenianiem się organizmów kwarantannowych, obrót takimi ziemniakami może odbywać się po spełnieniu określonych wymagań. Zgodnie z przepisami obowiązującymi w zakresie zdrowia roślin, bulwy ziemniaków mogą być wprowadzane do obrotu i przemieszczane, jeśli zostały wyprodukowane oraz zapakowane lub też dystrybuowane przez podmioty wpisane do właściwych rejestrów państw członkowskich Unii Europejskiej. Ponadto, ziemniaki przeznaczone do sadzenia powinny być zaopatrzone w paszport roślin albo w przypadku ich przeznaczenia do konsumpcji lub przerobu przemysłowego - w oznakowanie, które może posiadać dowolną formę, np. prostej naklejki lub etykiety, zawierającej numer wpisu do rejestru przedsiębiorców podmiotu, który te ziemniaki uprawiał i ewentualnie numery kolejnych dystrybutorów oraz nazwę lub kod państwa pochodzenia. Inspektorzy Państwowej Inspekcji Ochrony Roślin i Nasiennictwa dokonują monitoringowych kontroli ziemniaków, znajdujących się w obrocie w celu sprawdzenia spełnienia powyższych wymagań fitosanitarnych.

Informuję Pana Marszałka, że w dniu 6 lipca br. Ministerstwo zwróciło się do Inspekcji Handlowej i Inspekcji Jakości Handlowej Artykułów Rolno- Spożywczych o przeprowadzenie, w ramach kontroli doraźnej, weryfikacji jakości ziemniaków pozostających w obrocie, jak również do Państwowej Inspekcji Ochrony Roślin i Nasiennictwa o przeprowadzenie kontroli oznakowania ziemniaków pozostających w obrocie.

Jak wynika z kontroli doraźnej Inspekcji Jakości Handlowej Artykułów Rolno- Spożywczych w zakresie jakości handlowej ziemniaków przeprowadzonej w dniach 16-27 lipca br. przedmiotowa kontrola nie potwierdziła skarg producentów ziemniaków. Jakość ziemniaków wprowadzanych do obrotu była zgodna z obowiązującymi przepisami. Nie stwierdzono również rażących błędów w oznakowaniu ziemniaków. Podczas weryfikacji informacji o pochodzeniu produktów, inspektorzy nie stwierdzili nieprawidłowości.

Państwowa Inspekcja Ochrony Roślin i Nasiennictwa przeprowadza kontrole: u producentów ziemniaka, na giełdach towarowych, targowiskach, supermarketach, centrach dystrybucji, zakładach przetwórczych ziemniaka oraz na drogach (we współpracy z Policją). Liczba przeprowadzonych kontroli obrotu ziemniaka pod kątem wymagań fitosanitarnych przeprowadzona przez inspektorów PIORiN w okresie pierwszego półrocza 2012 r. wynosiła 5581, a liczba skontrolowanych podmiotów 7272. Kontrole wykazały nieprawidłowości u 31 podmiotów (podmioty były niezarejestrowane) oraz 99 podmiotów miało nieprawidłowe oznakowanie lub brak oznakowania towaru.

Organy Inspekcji Handlowej w ramach planowanej kontroli w latach 2010-2012 przeprowadzały kontrolę w obrocie detalicznym pod względem wymagań w zakresie jakości handlowej ziemniaków oraz sposobów oznakowania bulw ziemniaków innych niż sadzeniaki. W toku przeprowadzonej w IV kwartale 2010 r., planowanej kontroli ogółem sprawdzono 156 partii ziemniaków o wartości 47,5 tys. zł, z czego, zakwestionowano 30 partii o wartości 6,7 tys. zł (19,2% ogółem skontrolowanych). Mając na uwadze ustalenia wspomnianej kontroli oraz to, że od roku 2010 do Inspekcji nie wpływały skargi na jakość handlową ziemniaków, zdaniem tej instytucji dyskusyjna jest zasadność podjęcia przez Inspekcję Handlową doraźnej kontroli we wnioskowanym przez Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi zakresie. Niemniej jednak Inspekcja zobowiązała się do przesłania do wojewódzkich Inspektoratów Inspekcji Handlowej informacji, aby podejmowały one interwencje w sytuacji pojawienia się ewentualnych skarg lub sygnałów o nieprawidłowościach w ramach posiadanych kompetencji. Pragnę również poinformować Pana Marszałka, że informacje o zauważonych nieprawidłowościach zainteresowani mogą zgłaszać bezpośrednio do właściwego terenowo wojewódzkiego inspektoratu Inspekcji Handlowej. Biorąc pod uwagę, że Inspekcja Handlowa oprócz planowanych kontroli może dokonywać kontroli doraźnych (m.in. właśnie na prośbę konsumenta), takie współdziałanie pozwala szybciej eliminować z rynku produkty niewłaściwie oznakowane i o niewłaściwej jakości handlowej.

MINISTER
Rolnictwa i Rozwoju Wsi

Stanisław Kalemba